

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Acta Synodalia Dioecesana Ecclesiae Mediolanensis, Pars Secunda

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Praeceptvm V. Non occides. Canones poenitentiae. Si quis contra hoc
praeceptum aliquo modo peccarit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11399

Bur. ibi. ca. Si quis sacram communionem sum-
seq. pserit post aliquam vel minimam degu-
stationem; pœnitentiam ageret dies de-
cem in pane & aqua.

Bur. ibid. c. Si quis in ecclesia confabuletur, cum
seq. diuina sunt: pœnitens erit dies decem
in pane & aqua.

Bur. ibid. tit. de fac. Si quis festa Pascha, Pentecostes, Na-
talis Domini (nisi infirmitate impediens
e. 11.) alio loco celebrarit, quam ubi do-
mesticum habet; pœnitens erit dies item
tit. 7. decem in pane & aqua.

Pœ. R. tit. 7. Si quis ieiunia à sancta Ecclesia indi-
c. 11. cata violaret; pœnitentiam ageret dies vi-
ginti in pane & aqua.

Pœ. R. tit. 7. In Quadragesima, carne sine ineuita-
bili necessitate vescens; in Pascha non
c. 7. Sy. Tol. 8. communicet, ac præterea carne absti-
cap. 9. neat.

Ex iudicio can. Qui in Quadragesima ieiunium vio-
lauerit; pro uno die pœnitentiam ageret
dies septem.

Pœn. ibid. Si quis ieiunium quatuor temporum
Bur. ibid. non custodierit; pœnitens erit dies qua-
draginta in pane & aqua.

Pœ. R. tit. 7. Qui neglexerit in quatuor his solen-
titibus, die cœnæ Domini, in Pascha,
Bur. b. 19. Pentecoste, & in Natali Domini sacram
communionem sumere; ageret pœnitentia-
tiam in pane & aqua dies viginti.

P R A E C E P T U M I V.

Habeas in honore parentes.

Canones pœnitentia.

Si quis contra hoc præceptum aliquo
modo peccarit.

Pœn. Th. Q VI parentibus maledixerit; qua-
Bur. lib. 19. draginta dies pœnitens sit in pa-
ne & aqua.

Pœ. R. tit. 4. Qui parentes iniuria afficerit, tres
c. 11. annos.

Bur. lib. 19. Quipercusserit, annos septem.

c. 34. Qui expulerit; tamdiu pœnitens,
Pœ. R. tit. 6. quamdiu in impietate permanescit.

c. 17. 4. q. Si quis contra Episcopum pastorem
c. 22. & patrem suum insurrexerit; uno in lo-
Sy. Tung. c. co, monasterio ve pœnitentiam ageret om-
ni bus diebus vita sua. Addit Gratia-
nus, vt in primis omnia bona eius pro-

scriptione publicentur, deinde in uno
monasterio &c.

Eadem pœnitentia afficiatur, qui co-
tra presbyterum.

Si quis contra Episcopum pastorem
& patrem suum conspirauerit; gradu
suo amonebitur. Itidem si insidias te-
tenderit.

Si quis in eo conspirauerit, vt Episco-
pi doctrinam, vel præcepta irrideat, vel
subsannet; ageret in pane & aqua pœni-
tentiam dies quadraginta.

Qua pœnitentia etiam afficiatur, si quis
ita conspirauerit, vt eius ministrorum
præcepta contemnat.

Si quis item presbyteri, Parochie Ibidem
sui præcepta irriderit; pœnitens item
erit dies quadraginta in pane & aqua.

P R A E C E P T U M V.

Non occides.

Canones pœnitentia.

Si quis contra hoc præceptum aliquo
modo peccarit.

Q VI Presbyterum occiderit; pœ-
nitentiam ageret annos duodecim.

Pœ. R. tit. 1. item.
Si quis Sacerdotem voluntariè occi-
derit; carne, & vino abstineat cunctis
diebus vita sua. quotidie, exceptis fe-
stis, Dominicisq; diebus, ieiunet. non
equitet, non arma ferat, non ecclesiam
ingrediatur quinque annis: sed pro eius
foribus stet.

Post quinque annos ecclesiam ingredia-
tur licet: nondum vero communicet,
sed intee audientes sit. Decimi anni cur-
si cœfesto, communicet, & equitet licet.

Qui vel ipse, vel de eius consilio, ali-
quem ecclesiastici ordinis hominem, Bur. lib. 19.
aut Psalmitam, aut Ostiarium, aut le- Pœn. R. tit.
ctorum, aut Exorcistam, aut Acoluthum, 1. c. 34.
aut Subdiaconum, aut Diaconum, aut Syn. Vorm.
Presbyterum; per singulos ordines sin- c. 26.
gulariter pœnitentiam agat: pro Psal-
mista carinam vnam, nempe quadra-
ginta dies in pane & aqua; pro officio
itidem: pro lectore itidem: pro exorcista
similiter: pro acolutho similiter: pro
Subdiacono similiter: pro Diacono si-
militer

militer. Quapropter omnis qui interficerit voluntariè presbyterum, ita pœnitere debet, ut octo homicidia commis̄a, & nunquam debet esse sine pœnitentia.

Iuo par. 10. Si quis presbyter presbyterum occiderit; pœnitentiam ager annos viginti octo.

Iuo ibid. c. 15. Si quis presbyterum armis contra se irrueat occiderit; pœnitens erit annos decem.

Pœ. R. tit. I. Si quis patrem, aut matrem, fratrem, aut sororem occiderit; toto vita sua tempore non sūcipiat corpus Domini, nisi in obitu: abstineat à carne, & vino, dum vixerit: Ieiunet secunda, & quarta, & sexta feria. item.

Pœ. R. tit. I. Si quis parricidium fecerit; id est, patrem, aut matrem, fratrem, sororem, patruum, amitam, aut materteram occiderit: si casu, neque per iram fecerit; vt homicidij sponte commissi pœnitentia ager: si sponte, & iratus; pro foribus ecclesiæ per annum stabit Deum orans. Anno peracto, in angulo ecclesiæ per annum item stabit. Quibus peractis, si pœnitentie fructus in eo conspicietur, sacre communionis particeps fiet. Carne abstinebit tota: quotidie ieiunabit præter dies festos: à vino, ceruisia, mellita abstinebit dies hebdomadæ tres. Pedibus quounque ierit, iter faciet: armis nunquam vterit, nisi contra paganos: vxorem si non habet, nunquam ducet. item

Pœ. R. c. 14. Qui voluntariè genitorem suum, aut genitricem occiderit; extra patriam septem annis exul fiat: tunc demum usque ad mortem cum fletu, & gemitu pœnitentia. Si autem nolenti accidit, decem annis pœnitentia iudicio sacerdotis.

Qui voluntariè filium suum, vel filiam suam, vel germanum, aut germanam suam occiderit; quinque annis extra metas ipsius terræ exul fiat: deinceps viginti annis pœnitentia. Qui vero voluntariè auum suum, vel auiam suam, vel nepotem suum, vel patruum, aut auunculum, seu amitam, sua materteram, aut filium, vel filiam germani sui, aut germanæ, seu consobrinum suum, sua consobrinam suam occiderit, id est à tertia usque ad septimam: si vero tertia fuerit, duode-

cim annis inermis pœnitentia: si quarta, vndeclim annis pœnitentia: si quinta, decim: si sexta, nouem: si septima, octo annis pœnitentia. Si autem nolens arbitrio sacerdotis pœnitentia. Qui voluntariè patrem suum, aut matrem, vel filium, aut filiam de sancto lauacro, seu fratrem, siue sororem, in Christo, aut Dominum suum, vel Dominam, seu vxorem suam occiderit; quinq; annis extra metas ipsius terræ exul fiat: tunc demum quindecim annis inermis pœnitentia. Si vero nolens, septem annis pœnitentia. Qui vitricum suum voluntariè occiderit, aut nouercam, seu priuignum, siue priuigna, vel sacerdotum suum, aut sacerdotum suum, seu generum suum, siue nurum; decem annis pœnitentia. Si vero nolens, quinque annis pœnitentia.

Si quis filium non sponte occiderit; ut homicidij sponte commissi pœnitentia afficietur.

Quæ mulier filios suos necarit; perfecta septennali pœnitentia, in monachorum detrusa, monasticam vitam perpetuò regulariter ager.

Si qua mulier post partum filium, si liam sponte interficerit; pœnitentia ager annos duodecim: & nunquam erit sine pœnitentia.

Paupercula si ob difficultatem nutriendi id commiserit, annos septem.

Si qua mulier sponte abortum fecerit; pœnitentiam ager tres annos: si nolens, quadragesimas tres. item

Mulier partum suum perdens voluntariè ante quadraginta dies, pœnitens erit annum: si vero post quadraginta dies, annos tres: si vero postquam editus eit in lucem, tanquam homicida.

Quæ sceleris occultandi causa filium necarit; pœnitentiam ager annos decem.

Qui nolens filium oppreserit; si post baptismum, pœnitentiam ager dies quadragesima in pane & aqua, oleribus, ac leguminibus: abstinebit ab uxore dies totidem. Deinde pœnitens erit tres annos per legitimas ferias: tres præterea quadragesimas in anno obseruabit. Si ante baptismum, quadragesima dies usque ad præterea, & quinquennij præterea pœnitentiam explebit.

Cuius parvulus sine baptismo per negligentiam

Pœn. R. tit. gligentiam moritur, tres annos pœnitentia teat; vnum in pane & aqua. Infans infirmus & paganus si cōmendetur presbytero: si moritur absque baptismo, deponatur: & si pér negligentiam parentum fuit, annum vnum pœnitentia teat.

Ex p. The. Cuius filius sine confirmationis sacramento moritur, parentes, quorum negligentia id factum est, pœnitentiam agent annos tres.

Pœn. R. tit. I. Si quis explendæ causa libidinis, vel odij meditatione, vt non ex eo soboles nascatur, homini, aut mulier aliquid fecerit, vel ad potandum dederit, vt non possit generare, aut concipere; homicida tencatur.

Pœn. R. tit. I. Occidisti uxorem tuam, legitimo matrimonio sociatam, sine caula mortis; non tibi resistentem, non insidiantem quoquo modo vitæ tuæ: non inuenisti eam cum alio viro nefariam rem faciem: sed incitatus à diabolo, impio inflammatus furore, latrocinijs more, atrocior & crudelior omni bellua, eam gladio tuo interemisti. Et nunc post mortem eius addis iniquitatem, filiorū tuorum improbe prædo: qui matri non percisiisti, & filios tuos ideo orphanos fecisti, vt super induceres mortis causam post mortem. Et per vnum homicidam, & reprobum testem incusare vis mortuam. hoc nec Euangelium, nec vlla diuina, humanaq; lex concedit, vt vnius testimonio etiam idoneo aliquis condemnetur, vel iustificetur.

Quantò magis per istum tam flagitiosum & sceleratum, nec illa viua debuit condemnari; nec tu poteris post eius mortem excusari. Prius causa criminis subtiliter erat inuestiganda; & tunc si rea fuisset inuenta, secundum legis trahitatem debuit excipere ultionis vindictam. Nam & si verum (quod abist) fuisset, sicut ille adulter mentitus est, post septem annos pœnitentia peracta dimittere eam per approbatam causam poteras, si voluisses: occidere eam nullatenus debuisti. Duo consilia proponimus tibi: accepta tecum deliberatione duorum eligi magis quod placeat, & miserere animæ tuæ: & tu hic in isto angusto tempore positus, ne sis tu ipse tuum homicida, & in æternum pereas.

Relinque hoc malignum seculum, quod te traxit ad tam immanissimum peccati facinus; multorum fratrum precibus adiutus obserua cuncta simplici animo, quæ tibi ab Abate fuerint imperata, si forte ignoscat infinita Dei bonitas peccatis tuis. Istud consilium, vt certissime scias, leuius, ac salubrius esse; vt sub alterius custodia lugeas deflenda peccata. Secundum autem consilium tale est. Arma depone, & cuncta secularia negotia dimitte. Carnem, & sagimen omnibus diebus vita tuæ non comedas, excepto uno die Resurrectionis Domini, & uno die Natalis Domini. Cateris temporibus in pane & aqua, & interdum leguminibus, & oleribus pœnitetas. In ieiunijs, & vigilijs, & orationibus, & in eleemosynis persevera omni tempore. Vinum, & medonem, & mellitam, & cerasus nunquam bibas; nisi in illis praedictis tribus diebus. Vxorem ne ducas, concubinam non habeas, adulterium non facias, absq; coniugio in perpetuo permaneas. Nunquam te in balneo laues, equum non ascendas, causam tuam & alterius in conuentu fidelium non agas. In coniuicijs latantum nunquam sedeas: in ecclesia segregatus ab alijs christianis post ostium humilitet sles, ingredientium, & egredientium orationibus te suppliciter commendas. Communione Sacri Corporis, & Sanguinis Domini cunctis diebus vita indignum te existimes; in ultimo termino vita tuæ pro viatico (si obseruaueris consilium) vt accipias, tibi concedimus. Sunt & alia multa duriora, quæ tibi iuxta pudus tanti facinoris essent adjicienæ. sed si haec omnia, quæ supra misericorditer dicta sunt, perfecto corde Deo auxiliante perfeceris, & custodieris; confidimus de immensa clementia Dei, remissionē tuorum peccatorum te habiturum; & secundum boni iustiæ pastoris imperium resoluat te sancta Ecclesia ab hoc vinculo peccati in terris, vt per ipsum gratia, qui eam suo sanguine redemerat, sis solutus in celis. Sin autem aliter feceris, & sanctæ matris Ecclesia salubre consilium despixeris; ipse tibi sis iudex, & in laqueo diaboli, quo irrectitus teneris, mancas: sanguisq; tuus sit super caput tuum,

& sib

& sub indissolibili anathemate permaneas; donec Deo, & sancta Ecclesia satisfacias.

Pœ R. tit. 1. Si mulier maritum suum causa fornicationis veneno interficerit, aut quacunq; arte perimere facit; quia Dominum & seniorem suum occidit, seculum relinquit, & in monasterio peniteat.

Gr. 23. q. 5. Qui mortem sibi consciuerit: pro eo nulla in Missa commemorationem agat, neque cum psalmis eius cadaver sepeliatur.

Iuo par. 10. Si quis sponte hominem occiderit; ad ianuam ecclesie semper erit; & in obitu communionem recipiat. Si casu necarit, penitentiam aget annos septem.

Par. 10. cap. 145. ex alterius canonis prescripto, annos quinque.

Si quis hominem necare voluerit, neque hoc scelus patrare potuerit; ut homicida penitentia afficietur.

Alius canon de homicidio voluntario.

Si quis homicidium sponte commisit, vel odio, vel possidenda hereditatis causa: primò ieiunet in pane & aqua, deinde penitentiam agat annos septem. Primo anno post illos quadraginta dies, à vino, caseo, pisco abstinebit. In secundo, & tertio similiter ieiunet: tertiam autem, & quintam feriam, ac Sabbathum redimere potest. Reliquis quatuor annis ieiunabit in singulis tres quadragesimas; primam ante Pascha, alteram ante diem festum Sancti Iohannis Baptizæ, tertiam ante Nativitatem Domini.

Pœ R. tit. 1. Si quis fecerit homicidium proximitate parentum, ita penitentiam ager, ut homicida voluntarius. Itidem proximicta fratri.

Pœ Bed. c. 3. Qui pro vindicta fratris, annum unum, & in sequentibus duobus annis, tres quadragesimas, & legitimas ferias.

Pœ Bed. c. 3. Si quis per iram subitam, aut per rixam hominem necarit; penitentiam aget annos tres.

Bed. ibid. Si quis iussu Domini homicidii perpetravit; dies quadraginta in pane & aqua, & præterea septem annos sequentes per legitimas ferias ieiunabit.

Bur. lib. 19. Qui in bello publico iussu principis legitimi tyrannum interficerit; penitens erit tres quadragesimas per legitimas ferias.

Qui liber iubente maiore suo anno centem occiderit; penitentiam aget annum unum, & sequentes duos, tres quadragesimas, & legitimas ferias.

Qui homicidij auctor fuit ob consilium quod dedit; erit in penitentia quadraginta dies in pane & aqua, cum septem sequentibus annis.

Qui insidiatus est alicui, ut ab alijs occidatur, licet ipse non occiderit; penitentiam aget quadraginta dies in pane & aqua, & septem sequentes annos obseruat.

Qui accusari aliquem, ob eamq; accusationem occisus est: quadraginta dies in pane & aqua cum septem sequentibus annis in penitentia versari debet. Sin autem ob accusationem debilitatus est; tres quadragesimas penitebit per legitimas ferias.

Qui insanus homicidium perpetravit; leuorem penitentiam complebit.

Qui publicè penitentem occiderit, tanquam de homicidio sponte commisso duplē penitentiam aget.

Qui surem, aut latronem interficerit; quadraginta dies ab ecclesiæ ingressu abstinebit: & præterea in tertia feria, & in sexta, & Sabbatho ieiunabit.

Si quis casu homicidium fecerit; penitens erit quadraginta dies in pane, & aqua: his peractis, biennio ab oratione fidelium segregatus non communicabit, neque officeret. Post biennium, in communionem orationis suscipiet: offert autem, non tamen communicabit. Post quinquennium ad plenam communionem recipietur: à cibis abstinebit arbitratus Sacerdotis.

Qui hominem tanquam feram aliquam latenter inopinato occiderit; quadraginta dies penitentiam ager in pane & aqua; & quinque sequentes annos arbitratus Sacerdotis.

Si plures homines unum per rixam adorti occiderint; quicunq; eorum placet ei inflixerit, tanquam homicida penitentiam ager.

Qui homicidio, quod postea factum est, consenserit; penitentiam ager annis septem: tres in pane & aqua. Si autem voluerit, nec verò potuerit, tres tantum annos. Si quis nolens homicidium patravit,

trarit, pœnitentia quinque annis, & duobus in pane & aqua.

Pœ. R. tit. 1. Si quis aliquem vulnerauerit, vel ei aliquod membrum præciderit; pœnitentiam ager uno anno per legitimas ferias: siq; cicatrix grauis est, ut vulneratum deformat reddit; quadraginta etiā dies pœnitentia in pane & aqua.

Pœ. R. tit. 4. Si quis iecū proximo dederit, nec nocuerit; tridui pœnitentiam ager in pane & aqua: clericus, vnius anni & mensium sex.

Pœ. R. tit. 5. Si quis aliquem per iram percutiens debilitauerit; soluta medicamenti impenſa, si laicus est, pœnitentia erit quadraginta dies in pane & aqua: si clericus, duas quadragesimas: si diaconus, septem mensibus: si presbyter, uno anno.

Pœ. R. tit. 1. Si quis Episcopos homicidium fecerit; in pœnitentia sit quindecim annis, dignitatisque gradu amoueatur, vitæq; suæ cursum peregrinando conficiat. Presbyter penitēs erit annos duodecim: quatuor ex his in pane & aqua; & Sacerdotij gradu priuetur: Diaconus annos decem; tres ex his in pane & aqua: clericus inferioris ordinis, annos septem; tres in pane & aqua.

Bur. lib. 10. Si quis fratri suo quem oderit, reconciliari non vult: tamdui in pane & aqua pœnitentiam ager, quoad reconcilietur.

P R A E C E P T U M V I.

Non furaberis.

Canones Pœnitentia.

Si quis contra hoc præceptum aliquo modo peccarit.

Pœ. R. tit. 4. **Q**VI furatus est aliquid de ecclesiæ supellestili, vel thesauro: quod sūt itulit, reddet; & tres carinas cū septem sequentibus annis pœnitentia.

Ibidem. Qui sacras reliquias furatus est, illis restitutis septem carinas ieiunabit.

Pœ. R. tit. 4. Pecuniam ecclesiasticam furatus, quadruplum reddit; si quid item de ministerio ecclesiæ aliquo modo surripuerit, pœnitentia erit annos septem.

Si quis vel ecclesiasticas oblationes rapuerit, vel rapientibus consenserit;

quadruplum restituet, & canonice pœnitens erit.

Sacrilegus, rerumve ecclesiasticarum immoror, uno anno extra ecclesiam Dei maneat: secundo anno pro foribus ecclesiæ sine communione maneat: tertio annum in ecclesia inter audiētes sit fine oblatione; carne, vinoq; abstineat, preterquam in Pascha, & die Natali: quanto anno, si fructuosus triennio pœnitentia fructus extiterit, communioni fidelium restituatur, ea lege, ut spondeat, se in posterum tale quidquam non commissurum. ac præterea sine esu carnis, & potatione vini, +sq; ad septennium pœnitens permanebit.

Qui ecclesiam incenderit, illam restituet, pœnitentiamq; ager annos quindécim, & pretium det pauperibus. Itidem qui incendio consenserit.

Si quis malo studio, vel odio, vel vascendæ iniuriaz causa, incendium commiserit, committive iussit, curauerit, aut incendiario auxiliū, vel consilium scienter dederit; excommunicabitur: si mortuus erit, christiana sepultura caret. Nec verò absoluetur, nisi danūm pro facultatibus resarciverit; iuretque, se in posterum tale facinus nūquam admisiurum. Pœnitentia præterea hæc ei constituetur, ut Hierosolymis, aut in Hispania, in seruitio Dei totum annum permaneat.

Si quis sepulcrum violauerit; pœnitens erit annos septem: è quibus tres in pane & aqua.

Qui sepulcrum infregerit, vt defuncti sepulti vestimenta suraretur; pœnitens erit annos duos p legimitas ferias.

Qui de oblationib; quæ ecclesijs factæ sunt, aliquid retinuerit: pœnitēs erit dies quadraginta in pane & aqua.

Qui decimam sibi retinuerit, aut dare neglexerit; quadruplum restituet, & pœnitentiam ager dies viginti in pane & aqua.

Qui hospitalis domus administrator aliiquid de administratione substraxerit; restituet quod abstrahit; pœnitensq; erit annos tres.

Qui pauperem opprimerit, eiusq; bona abstulerit: reddet ei summum, & pœnitens erit dies triginta in pane & aqua.

Cle-

Ex ep. Nicolai Papa. ad Fronata. Arch. Burdeg.

terquam in Pascha, & die Natali: quanto anno, si fructuosus triennio pœnitentia fructus extiterit, communioni fidelium restituatur, ea lege, ut spondeat, se in posterum tale quidquam non commissurum. ac præterea sine esu carnis, & potatione vini, +sq; ad septennium pœnitens permanebit.

Pœ. R. tit. 4. c. 17. Bur. lib. 19. 17.9.4. c. 14.

Iudon. paucior. c. 16. Inn. 11. in Sy. R. c. 8. 23. q. 8. c. 32. pœ. R. tit. 8. c. 17.

Nec verò absoluetur, nisi danūm pro facultatibus resarciverit; iuretque, se in posterum tale facinus nūquam admisiurum. Pœnitentia præterea hæc ei constituetur, ut Hierosolymis, aut in Hispania, in seruitio Dei totum annum permaneat.

Pœ. R. tit. 4. c. 7. Iuo pa. 33; c. 44. Bur. lib. 19.

Qui sepulcrum infregerit, vt defuncti sepulti vestimenta suraretur; pœnitens erit annos duos p legimitas ferias.

Bur. lib. 19. de obl. Pœ. R. tit. 1. c. 16.

Qui decimam sibi retinuerit, aut dare neglexerit; quadruplum restituet, & pœnitentiam ager dies viginti in pane & aqua.

Bur. lib. 19. Pœ. ibid. c. 31.

Qui pauperem opprimerit, eiusq; bona abstulerit: reddet ei summum, & pœnitens erit dies triginta in pane & aqua.

Bur. ibid. Pœn. cap. 9.